

Geallieerde invasie, in bezet Nederland een Nederlandse regering te vormen (haar eerste taak zou dan zijn, enkele Nederlandse lichten op te roepen voor inlijving in de *Wehrmacht*), zei Seyss-Inquart dat zulk een regering geen poot aan de grond zou krijgen als Mussert naar voren geschoven zou worden. Die opinie verhinderde hem niet, Himmlers denkbeeld aan Mussert voor te leggen (daarbij Himmlers naam verzwijgend). Hij deed dat op 19 juni (de Geallieerden waren in Normandië toen nog niet ver opgeschoten). De *Reichskommissar* 'vroeg mij', legde Mussert vast, 'of ik van mening was dat lichten zouden kunnen worden opgeroepen voor militaire dienst. Ik heb hem gezegd, dat alleen een regelmatige Nederlandse regering dat zou kunnen doen', maar voor eerst zou dat bezwaarlijk zijn: Nederland zou dan in sterker mate het object worden van Geallieerde luchtaanvallen; 't.z.t.' voelde Mussert er wel voor – zulk een regering zou dan benoemd moeten worden door een 'regent', aan te wijzen door een met voldoende nationaal-socialisten aangevulde Raad van State; die aanvulling achtte Mussert 'reeds nu . . . gewenst. Hiermede eindigde het onderhoud dat een zeer open en kameraadschappelijk karakter droeg' – 'open' en 'kameraadschappelijk'? Het eerste was Seyss-Inquart nooit en van het tweede was jegens Mussert geen sprake.

Rauter vond Himmlers suggestie absurd: ging men in Nederland lichten mobiliseren, dan zou men, zo waarschuwde hij Himmler na een gesprek met Seyss-Inquart, '95% *Untertaucher*' krijgen; in dat gesprek waren Rauter en Seyss-Inquart het er overigens over eens geweest dat, zo men in Nederland een regering zou vormen ('*eine solche Situation könnte*', aldus Rauter, '*nur dann geschaffen werden, wenn es hier im Westen gelänge, die Anglo-Amerikaner herauszujagen*'), Mussert slechts een schijnpositie moest krijgen en dat '*vielleicht*' de NSB-burgemeester van Rotterdam, ir. F. E. Müller, '*der geeignete Regierungschef*' zou zijn. Dat nam niet weg dat men, aldus Rauter, Mussert moest blijven gebruiken. '*Reichsführer*', zo vermaande hij Himmler, '*ohne NSB hier im Lande zu arbeiten, geht nicht. 40% der Freiwilligen*' (vrijwilligers voor het Oostelijk front) '*sind NSB'er und wo immer irgendeine Aktion gestartet wird, ist sie nur möglich, wenn man die NSB als Grundlage benutzt. Wir können jetzt von Mussert einmal nicht weg*'² – neen, en Mussert van zijn kant kon de Duitsers, hoezeer hij hen ook was gaan wantrouwen, evenmin laten vallen.

¹ Mussert: 'Bespreking met de Rijkscommissaris 19 juni 1944', p. 2 (NSB, 27 a).

² Brief, 8 juli 1944, van Rauter aan Himmler in *De SS en Nederland*, dl. II, p. 1384.